

Čitajmo im od najranije dobi

Uživajte s djetetom čitajući mu!

Podijelite užitek čitanja sa svojim djetetom, i onim tek rođenim!

Brojna su istraživanja pokazala kako se djeca kojoj se čita i priča od najranije dobi brže razvijaju, zainteresiranija su za okolinu, brže uče, bolje se snalaze u komunikaciji s drugima, razvijaju predčitačke vještine....

Stoga čitanje djetetu treba postati dio svakodnevnog ugodnoga druženja roditelja i djece.

ČITANJE DJETETU OD NAJRANIJE DOBI:

- × pomaže u stvaranju posebne emocionalne veze između djeteta i odraslog;
- × potiče zadovoljstvo i ugodu djeteta;
- × uvodi dijete u svijet umjetnosti i književnosti;
- × unapređuje djetetove sposobnosti slušanja;
- × pomaže u razvoju opažanja, promatranja, pozornosti, pamćenja, mišljenja i logičkog zaključivanja;
- × uvodi dijete u raznolik svijet zbivanja i iskustava, razvija različite djetetove interese, omogućuje stjecanje znanja;
- × bogati njegov rječnik i govorne sposobnosti, pomaže mu razviti predčitačke vještine prijeko potrebne za samostalno čitanje;
- × bogati maštu i kreativno mišljenje djeteta;
- × razvija djetetove osjećaje i sposobnost uživljanja u osjećaje drugoga;
- × pomaže usvajanju moralnih vrijednosti i humanih poruka;
- × pridonosi motivaciji za samostalno čitanje, pridonosi uživanju u čitanju i knjizi;
- × pomaže djetetu da zavoli knjigu.

KADA ČITATI:

- × s čitanjem valja započeti od rođenja djeteta (slušanje glasa odrasloga razvija slušnu osjetljivost za glasove i govor, iznimno važnu predčitačku vještinu);
- × čitajte djetetu kad god imate priliku, no stvarajte i posebne rituale čitanja (prije spavanja, uz popodnevni odmor...);

- × ponesite djetetovu slikovnicu i čitajte u situacijama kada se negdje čeka (u liječnika, u uredima i sl.);
- × čitajte kada ste i vi i dijete opušteni, da biste mogli uživati;
- × procijenite kada valja prestati (jer je dijete umorno i gubi koncentraciju).

KAKO ČITATI:

- × pronađite udobno i mirno mjesto za čitanje;
- × isključite sve što bi vas moglo ometati;
- × držite knjigu ispred djeteta, tako da je ono može dobro vidjeti i dodirivati;
- × uključite dijete u čitanje razgovarajući o slikama, ponavljajući riječi koje mu se sviđaju, postavljajući pitanja, dopustivši mu da lista stranice...
- × pokazujte rukom riječi koje čitate; dijete tako uči vezu pisanoga i govornog jezika te pravila hrvatskoga jezika;
- × preskočite riječi koje dijete ne može razumjeti;
- × čitajte priču u cijelosti radi doživljaja, a zatim razgovarajte o njoj;
- × potaknite dijete da ono priča priču, slušajte ga;
- × čitajte izražajno, ne dopustite da vam glas postane monoton;
- × čitajte s izmjenama ritma i glasnoće, činite stanke i dajte djetetu dovoljno vremena da "proradi" ono što je čulo;
- × birajte knjigu koju ćete čitati zajedno s djetetom; ponovno čitajte istu knjigu ako to dijete traži;
- × čitajte s djetetom razne materijale kojima ste u kući okruženi (recepte, upute, poštu...), kako bi ono vidjelo smisao i primjenu pisanja i čitanja.

ŠTO JE SLIKOVNICA ?

Slikovnica je prva djetetova knjiga, u kojoj je priča upotpunjena ili proširena i obogaćena ilustracijama. No priča može biti ispričana i bez riječi, samo slikama ili su pak slike nanizane kao pojmovi koje dijete razgledava, prepoznaje, imenuje i priča o njima.

Ako se radi o dobroj i vrijednoj slikovnici, u pravilu su imena autora i ilustratora navedena na naslovnici, dok su anonimne slikovnice često znak da je riječ o manje vrijednome, lošijem djelu.

DOBRA SLIKOVNICA

Kvaliteta se procjenjuje prema ilustracijama i tekstu ili pak prema njihovoj međusobnoj usklađenosti i opremi.

Tekst slikovnice treba biti:

- × prilagođen djetetovoj sposobnosti razumijevanja poruke koju prenosi; zanimljiv, smislen i pisan jasnim i djetetu razumljivim jezikom.

Ilustracije u slikovnici trebaju biti:

- × jednostavne i djetetu razumljive;
- × estetski vrijedne, skladnih boja i odgovarajućih poruka koje prenose da bi razvijale djetetov smisao za lijepo;
- × realne kada djetetu pojašnjavaju neke pojmove;
- × maštovite kada prate radnju koja dijete uvodi u svijet stvaralaštva i mašte te obogaćuju doživljaj;
- × s manje detalja za mlađu djecu, bogatije i složenijih kompozicija za stariju djecu.

Slikovnica mora biti tiskana neotrovnim bojama, zaobljena i bez oštih rubova te prikladna za rukovanje.

NE ZABORAVITE!

- × **budite poticaj svojem djetetu u svim aktivnostima vezanim uz čitanje;**
- × **čitajte i sami jer dijete rane dobi mnogo toga uči po modelu;**
- × **budite** uvijek okruženi knjigama i materijalima za čitanje;
- × **otkrijte** što najviše veseli vaše dijete pri čitanju, upoznajte njegove čitateljske interese;
- × **učlanite** dijete u dječju knjižnicu što ranije, zatražite savjet knjižničara o tome što čitati djetetu određene dobi;
- × **darujte** djetetu slikovnice što češće.

Autorica teksta: mr. sc. Ivanka Stričević

Izvor: Projekt Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskoga knjižničarskog društva: "Čitajmo im od najranije dobi", Zagreb 2006.

(Projekt je odobren i financiran od strane Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport grada Zagreba)

SLIKOVNICA SE MIJENJA S DJETETOVIM ODRASTANJEM:

- × **slikovnice za najmanju djecu** (u prvoj i drugoj godini života) više sličje igrački nego knjizi – rasklapaju se u lepeze, sastavljaju u maštovite oblike, izrezane su i oblikovane prema nekom liku na slici, debele, izrađene od kartona ili mekane i savitljive, izrađene od tkanine, spužve ili plastike;
- × **u ranoj dobi** djeca vole slikovnice s ritmičkim stihovima, brojalicama i pjesmicama koje uvijek ponovno i sa zadovoljstvom slušaju;
- × **prve djetetove slikovnice** su obično tzv. pojmovne slikovnice (slike predmeta, ljudi, okruženja iz prirode...), koje su za malo dijete ujedno i prvi udžbenici uz koje uči tumačiti sliku, prepoznavati, govoriti, opisivati, uspoređivati...
- × **slike u slikovnicama** za najmlađu djecu ne smiju biti opterećene suvišnim detaljima koji bi mogli odvlačiti djetetovu pažnju (dok su djeci mlađe dobi primjerene slikovnice s više slika, a manje teksta, starijima uz ilustracije treba i složenija radnja);
- × **kako dijete odrasta** i osamostaljuje se u razgledavanju, listanju pa i čitanju slikovnica, ilustracije sve više gube informativnu i u sve većoj mjeri ispunjavaju estetsku funkciju (slika više ne pomaže shvaćanju teksta, već obogaćuje doživljaj);
- × **četverogodišnjacima i petogodišnjacima** zanimljive su radnje s jednostavnim zapletom, priče o ljudima i događajima bliskim njihovu iskustvu, a djecu u šestoj godini života zanimaju složenije priče o ljudima i prirodi bliskih i dalekih krajeva, zatim basne i bajke;
- × **starijoj predškolskoj djeci** primjerene su slikovnice s maštovitim, nedorečenim ilustracijama jer dijete slušajući i čitajući sâmo stvara predodžbe o likovima i radnji.

